

موضوع: کسب درآمدهای ارزی از محل مکانیزم توسعه پاک

گازهای گلخانه ای منجر به گرمایش زمین و تغییرات آب و هوایی شده اند. منظور آلودگی هوا نیست بلکه گازهای گلخانه ای (دی اکسید کربن، متان، اکسید نیترو و ...) میباشد که اصولاً آلاینده هوا نیستند.

کشورهای توسعه یافته طبق پروتکل کیوتو کنوانسیون تغییر آب و هوای سازمان ملل خود را متعهد نموده اند میزان انتشار گازهای گلخانه ای خود را کم کنند.

مطابق مکانیزم توسعه پاک پروتکل کیوتو، کشورهای توسعه یافته میتوانند اقدامات کاهش انتشار گازهای گلخانه ای را در کشورهای در حال توسعه انجام دهند چرا که هزینه تمام شده پایینتری دارد و راحتتر میتوانند به تعهدات خود برای کاهش انتشار گازهای گلخانه ای عمل نمایند.

در این صورت، کشورهای توسعه یافته تعهدات خود را با هزینه پایینتری به انجام میرسانند و کشورهای در حال توسعه، علاوه بر دریافت تکنولوژی، کاهش مصرف منابع و بهره وری انرژی داشته، در راستای توسعه پایدار بوده، و فرصتهای اشتغال خواهند داشت. همچنین بابت در اختیار قرار دادن این فرصتها به کشورهای توسعه یافته، درآمدهای مستقیمی نیز خواهند داشت (بر عکس پروژه های زیست محیطی که همواره هزینه زاست).

کشورهای در حال توسعه میتوانند راساً این پروژه ها را زیر نظر هیئت اجرایی کنوانسیون به انجام رسانند و مقادیر کاهش انتشار گازهای گلخانه ای مصوب را به کشورهای توسعه یافته بفروشند.

در میان کشورهای در حال توسعه، ایران بعد از چین و هند و کره جنوبی، با انتشار بیش از ۶۰۰ میلیون تن دی اکسید کربن جایگاه چهارم از نظر میزان انتشار گازهای گلخانه ای دارد (جایگاه دهم در دنیا). علی القاعده از نظر پتانسیل کاهش انتشار نیز جایگاه چهارم را دارد و بلکه به دلیل یارانه ای بودن انرژی در ایران، پتانسیل بیشتری دارد در حالیکه ایران جایگاه ۶۷ در این زمینه دارد!

تا کنون چین و هند و کره جنوبی (و نیز برزیل) با تعریف بیشترین پروژه های مکانیزم توسعه پاک (به ترتیب ۱۳۰۰، ۷۰۰ و ۱۸۰ پروژه) توانسته اند علاوه بر مزایای جانبی نظیر ایجاد اشتغال، انتقال تکنولوژی، حفظ محیط زیست و توسعه پایدار و نیز کاهش مصرف منابع، درآمد خالص ارزی چند میلیارد دلاری داشته باشند.

مثلا چین، سالیانه درآمدی حدود ۳ میلیارد دلار از این محل دارد. این درآمد خالص بوده و علاوه بر مزایای معمول پروژه ها می باشد. مثلا در یک نیروگاه بادی، درآمد اصلی همان درآمد حاصل از فروش برق است و درآمد حاصل از مکانیزم توسعه پاک، درآمد اضافی (بدون صرف هزینه خاصی) میباشد. اگر سود خالص حاصل از پروژه ها و کالاهای صادراتی را ۵٪ فرض کنیم، در این صورت چین برای دستیابی به این سود خالص ۳ میلیارد دلاری، لازم بود تا ۶۰ میلیارد دلار کالا صادر نماید.

در مقایسه با چین (با انتشار حدود ۵۰۰۰ میلیون تن دی اکسید کربن در سال)، ایران پتانسیل کسب درآمد خالص حدود ۴۰۰ میلیون دلار از این محل دارد که معادل صادرات غیر نفتی حدود ۸ میلیارد دلار میباشد.

پروژه های تولید برق از انرژیهای نو مثل نیروگاه بادی، برقابی و زمین گرمایی، خورشیدی

پروژه های تولید برق با کارایی بالا نظیر نیروگاه های سیکل ترکیبی و CHP

پروژه های کاهش تلفات برق و کاهش نشتی خطوط انتقال گاز

پروژه های جلوگیری از سوزاندن گازهای مشعل در میادین نفتی و پالایشگاههای نفت، گاز و پتروشیمی

پروژه های بهره وری انرژی و افزایش راندمان تجهیزات و وسائل

و در کل هر پروژه ای که به نحوی از هدر رفت انرژی جلوگیری کند و یا مصرف آنرا بهینه کند، میتواند از منافع مکانیزم توسعه پاک بهره گیرد.

اقدامات پیشنهادی برای تقویت مکانیزم توسعه پاک در ایران و کسب درآمدهای ارزی مزبور:

- اجبار وزارتخانه های نیرو، نفت، صنعت و کشاورزی به داشتن حداقل ۱۰ پروژه تا پایان ۲۰۱۲ و حداقل ۱۰۰ پروژه تا پایان ۲۰۲۰
- تقویت جایگاه و ساختار مرجع پروژه های مکانیزم توسعه پاک ایران (دفتر تغییر آب و هوا)
- اجبار شرکتهای دولتی برای بررسی امکانپذیری بهره گیری از مکانیزم توسعه پاک در تمام پروژه ها
- حمایت از شرکتهای خصوصی و پشتیبانی تعریف برنامه های ملی برای مکانیزم توسعه پاک
- اولویت حمایتهای مالی برای پروژه هایی که از مکانیزم توسعه پاک بهره گیرند
- تشویق (الزام) نهادهای مالی (و بانکهای دولتی) برای بررسی و اهتمام در سرمایه گذاری در بازار کربن
- تعریف محدودیت انتشار گازهای گلخانه ای در صنایع مختلف (سیستم Cap & Trade)